

Република Србија
РАТЕЛ
Републичка агенција
за телекомуникације

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ РАТЕЛ-а ЗА 2008. ГОДИНУ

УВОД

Почетак процеса либерализације и укидања монопола у телекомуникационом сектору у Републици Србији (РС), као и почетак хармонизације са законодавством у ЕУ, отпочео је са усвајањем Закона о телекомуникацијама 2003. године. Потребан услов за примену овог Закона представљало је оснивање Републичке агенције за телекомуникације (РАТЕЛ). Наиме, маја 2005. године Народна скупштина РС изабрала је Управни одбор (УО), који је у законском року обезбедио све потребне услове да РАТЕЛ 19. децембра 2005. године постане функционалан и отпочне са радом. У складу са Законом, РАТЕЛ, који је формиран као самостална, односно независна организација, има надлежност да применом националне стратегије обавља регулацију телекомуникационог тржишта.

Полазне основе за рад РАТЕЛ-а представљају: одредбе Закона о телекомуникацијама („Службени гласник Републике Србије“ бр. 44/03 и 36/06) као и Стратегија развоја телекомуникација у Републици Србији 2006-2010. („Службени гласник Републике Србије број 99/06), Стратегија развоја информационог друштва (Службени Гласник Републике Србије“ број 87/06), Национална стратегија привредног развоја 2006-2012. (Влада Србије донела новембра 2006. године али није објављена у „Службеном гласнику“), и Меморандум о буџету и економској и фискалној политици за 2009. годину са пројекцијама за 2010. и 2011. („Службени гласник Републике Србије“ бр. 92/08 и 113/08). Према овим документима, телекомуникациони сектор представља основу за развој осталих привредних сектора и непосредно треба да обезбеди развој Информационог друштва према стандардима који су усвојени у ЕУ.

У 2008. години РАТЕЛ је, у складу са својим основним задатком, предузео активности обезбеђивања услова за стварање отвореног тржишта, а тиме и равноправног

положаја свих учесника у сектору телекомуникација, да би се, у складу са Стратегијом развоја телекомуникација, остварио даљи развој телекомуникационог сектора уз задовољење јавних интереса.

Имајући у виду наведене задатке и надлежности, у овом Извештају даје се преглед обављених активности и конкретних задатака које је РАТЕЛ у складу са оквирним Планом рада реализовао у 2008. години, по следећим тематским поставкама:

1. Активности везане за унапређење сектора телекомуникација.
2. Праћење и анализа телекомуникационог тржишта.
3. Организација и развој Агенције.
4. Сарадња са другим институцијама и организацијама.

РАТЕЛ је у 2008. години објавио публикацију под називом: Преглед тржишта телекомуникација у Републици Србији у 2007. години (чија јавна презентација је обављена на Конференцији ТЕЛФОР 2008) , као што је то урадио и за 2006. и 2005. годину. Тај преглед представља основни документ на основу кога се могу пројектовати промене у сектору телекомуникација у РС у наредном периоду.

1. Активности везане за унапређење сектора телекомуникација

У 2008. години РАТЕЛ је наставио са стварањем слободног и отвореног тржишта, уз гарантовање равноправног положаја свих учесника. Припремљена је регулатива и покренути поступци за увођење нових технологија и сервиса, у циљу подстицања конкуренције у оним деловима телекомуникационог тржишта који су до сада били затворени.

Још у 2007. години донета је сва неопходна регулатива и остварена конкуренција у услугама мобилне телефоније. У 2008. години РАТЕЛ је пратио стање на тржишту мобилне телефоније, као и испуњење услова дефинисаних лиценцама за сва три оператора мобилне телефоније. Извештаји указују да су обавезе које су предвиђене за 2008. испунила сва три оператора. Конкуренција је на овом тржишту довела до појаве нових сервиса као и до пада цена ових услуга, које су међу најнижим у земљама у окружењу, али и међу земљама у ЕУ.

У циљу обезбеђења услова за отварање тржишта у фиксној телефонији објављени су:

- План нумерације Републике Србије за телекомуникационе мреже, "Службени гласник РС" бр. 57/08, 77/08, 105/08, и 107/08-исправка.
- Одлука о висини годишње накнаде за коришћење додељених бројева и адреса из Плана нумерације Републике Србије за телекомуникационе мреже, донета још 2007. године и упућена МТИД и Влади на давање сагласности. Мишљење добијено тек у децембру 2008. године.

- Правилник о општим условима за интерконекцију јавних телекомуникационих мрежа, "Службени гласник РС" број 53/08.

Са намером стварања услова за конкуренцију у фиксној телефонији, а са циљем обезбеђења развоја широкопојасног приступа (брзог Интернета) током 2007. године сачињен је Предлог Плана расподеле фреквенција за системе са фиксним бежичним приступом (FWA) у фреквенцијским опсезима 3400-3600 MHz и 3600-3800 MHz. МТИД је овај План расподеле објавило у "Службеном гласнику Републике Србије" број 17/08.

У циљу обезбеђивања услова за пружање услуге универзалног сервиса, чиме би се обезбедила јавна говорна услуга и Интернет нижег квалитета, 2007. године је сачињен Предлог Правилника о основним техничким и експлоатационим условима под којима се могу користити CDMA – РАМР радио-станице у фреквенцијском опсегу 411,875-416,050/421,875-426,050 MHz. План расподеле за овај фреквенцијски опсег, чији предлог је урадио РАТЕЛ, МТИД је објавило у "Службеном гласнику Републике Србије" број 8/09. Стручне службе РАТЕЛ-а сарађивале су са МТИД у припреми Правилника о минималним условима за издавање лиценце за овај опсег.

Са намером да се и у великопродају услуга Интернета уведе конкуренција, РАТЕЛ је донео и објавио следеће правилнике:

- Правилник о условима за пружање Интернет услуга и осталих услуга преноса података и садржају одобрења, "Службени гласник РС" број 100/08,
- Правилник о условима за издавање одобрења за јавне телекомуникационе мреже и садржају одобрења, "Службени гласник РС" број 94/08,
- Правилник о условима и поступку издавања одобрења јавном телекомуникационом оператору за повезивање домаће телекомуникационе мреже са телекомуникационом мрежом друге државе, "Службени гласник РС" број 94/08,
- Правилник о условима за пружање услуга преноса говора коришћењем Интернета и садржају одобрења, "Службени гласник РС" број 94/08.

РАТЕЛ је обавио и следеће активности:

- усвојени су Технички услови за подсистеме, уређаје, опрему и инсталације за Интернет мреже, а у складу са потребом дефинисања обавеза оператора везаних за чување података и законски регулисани надзор,
- припрему регулативе за услуге са додатом вредношћу, преносивост броја и за одређивање оператора јавних мобилних телекомуникационих мрежа са значајним тржишним уделом,
- израду радне верзије Правилника о избору и предизбору оператора активности, везаног за увођење услуге избора и предизбора оператора,
- активности везане за имплементацију преносивости бројева у фиксним и мобилним мрежама,
- припрему потребне документације и анализу потребних услова за отварање локалне претплатничке петље,

- израду Правилника о условима за пружање дистрибуције радио и телевизијских програма који је стављен на јавну расправу 23. 12. 2008. године,
- посредовање и арбитражу у решавању спорова између оператора по питању заједничког коришћења инфраструктуре, приступа Интернету и изнајмљивања линија, а у складу са објављеним Принципима о изнајмљивању линија и инфраструктуре.

У току прошле године настављена је интензивна активност на заједничком раду Министарства за културу, Министарства за телекомуникације и информационо друштво (МТИД), Републичке радиодифузне агенције (РРА), и РАТЕЛ-а у припреми неопходних аката за почетак рада DTV и потребне регулативе за коришћење IPTV. На иницијативу РАТЕЛ-а, Република Србија је 2007. године потписала Финална акта СЕРТ Мултилатералног састанка MA02revCO07, и СЕРТ T-DAB састанка за планирање WI95revCO07. Овим потписивањем приступили смо европским споразумима за област дигиталне радиодифузије.

У току 2008. године РАТЕЛ се бавио израдом следећих докумената и обављао следеће активности:

- предлог измене Плана намене радиофреквенцијских опсега у складу са одлукама WRC-07 и најновијим ITU-R и СЕРТ Препорукама; предлог достављен Министарству за телекомуникације и информационо друштво на усвајање,
- измена Правилника о накнадама за коришћење радио-фреквенција учињена је 2007. године и послата МТИД и Влади на давање сагласности; сагласност добијена крајем 2008. Правилник је објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 6/09,
- анализа нових додела за FM и TV радиодифузне станице у циљу ревизије Плана о изменама Плана расподеле фреквенција/локација, март-децембар 2008. године (нове фреквенцијске доделе за FM и/или TV радиодифузне станице за 35 општина у Србији),
- анализа захтева за променом техничких параметара радиодифузних станица у оквиру већ додељених комерцијалних мрежа и њихове усклађености са Планом расподеле за TV и FM радиодифузне станице, јануар-децембар 2008. године,
- анализа захтева за додатним покривањем у оквиру додељених комерцијалних мрежа (Б92, Фокс, Радио 3, регионални и локални емитери),
- анализа техничких документација достављених од стране РДУС-РТВ Војводина у циљу издавања дозвола за радио-станице,
- анализа техничке документације достављене од стране регионалних и локалних емитера, сагласно Одлукама РРА. Дозволе за радиодифузне станице издаване су 07.03.2008, 16.06.2008, 18.08.2008, 01.12.2008. и 23.12.2008, укупно 369 дозвола.
- анализа фреквенцијског опсега 7125-7425 MHz, План 7А у циљу примене верзије 9 Препоруке ITU-R F.385, и на основу анализе припремљен предлог Плана расподеле канала за све капацитете у овом опсегу,

- анализом најновијих ITU-R и СЕРТ Препорука и постојећег стања припремљен предлог Плана расподеле канала за радиорелејне везе за фреквенцијски опсег 31,8-33,4 GHz,
- анализом најновијих ITU-R и СЕРТ Препорука и постојећег стања припремљен предлог Плана расподеле канала за радиорелејне везе за фреквенцијски опсег 24,5-26,5 GHz,
- анализом најновијих ITU-R и СЕРТ Препорука и постојећег стања припремљен предлог Плана расподеле канала за радиорелејне везе за фреквенцијски опсег 12,75-13,25 GHz,
- анализом најновијих ITU-R и СЕРТ Препорука и постојећег стања припремљен предлог Плана расподеле канала за радиорелејне везе за фреквенцијски опсег 21,2-23,6 GHz,
- анализа коришћења фреквенцијског опсега 26 GHz и предлог Плана расподеле фреквенцијских канала за радиорелејне везе и блокова фреквенција за Fixed Wireless Access (FWA) на основу Споразума са администрацијама Мађарске, Румуније и Хрватске,
- анализа и оцена пројеката, као и издавање дозвола за терестричке аналогне FM и TV радиодифузне станице за територију Републике Србије, јануар-децембар 2008. године,
- анализа и оцена пројеката, као и издавање дозвола за противградну службу на подручју Републике Србије (полигони Ваљево и Крушевац), за потребе Електропривреде Србије, и за потребе Железнице Србије.

У 2008. години посебна пажња посвећена је контроли оптималног коришћења фреквенцијског спектра и обезбеђењу потребног квалитета пријема радио сигнала. Контролно-мерни центри у Добановцима и Нишу опремљени су новом, савременом опремом за мониторинг фреквенцијског спектра. Ова опрема намењена је за анализу спектра, мерење квалитета емитованих сигнала, као и мерење јачине ЕМ поља у близини извора зрачења и просторијама. Набављено је и савремено мерно возило са интегрисаном опремом намењено мерењу величине зона покривености сигналом и мерењу квалитета емитованих сигнала.

Поред контроле фреквенцијског спектра, РАТЕЛ је у 2008. години започео и обављање контроле квалитета испоручених услуга и сервиса, пре свега проверу испуњења услова дефинисаних издатим лиценцама или одобрењима. Посебно је покренуто питање рада пружалаца услуга који раде без одговарајућег одобрења.

У циљу осавремењавања стандарда и њихове хармонизације са стандардима ЕУ, РАТЕЛ је 2007. године примљен у чланство Европског института за стандардизацију у телекомуникацијама (ETSI). То је омогућило директну примену ETSI стандарда и прописа у домену рада РАТЕЛ-а. После усвајања Упутства за пројектовање и сета техничких услова који се односе на мобилне телекомуникационе системе и средства, у 2008. години припремљени су:

- Нацрт упутства за пројектовање КДС система - дат на јавну расправу,

- Нацрт техничких услова за КДС системе,
- Упутство за вршење техничких мерења у поступку техничких прегледа ТВ станица,
- Предлог за регулативу у вези правилника о GSM ометачима - у завршној фази добијања одобрења.

Као и у 2007. години, РАТЕЛ наставио са подршком корисницима у циљу решавања проблема по приговорима на рад појединих оператора. Припремљена је анализа броја притужби корисника према врстама услуга. Највећи број приговора односи се на КДС услуге. РАТЕЛ је директно посредовао у решавању појединих сложенијих захтева везаних за питање квалитета испоручених услуга, али и по питању утицаја електромагнетног зрачења на околину.

Обрађено је 456 предмета по приговорима корисника, уз израду одговарајућих писаних аката (и свакодневну усмену комуникацију са незадовољним корисницима телекомуникационих услуга, у великом обиму).

У току претходне године стручне службе РАТЕЛ-а су, у оквиру својих непосредних задатака, обавиле следеће активности:

- Издата су одобрења новим операторима: 40 за Интернет, 11 за КДС (од тога 2 за IPTV), 3 за операторе мреже, 9 за пружање услуге VoIP без коришћења бројева из Плана нумерације. Издата су и 3 одобрења за међународно повезивање са операторима из суседних земаља.
- Издате су 13002 дозволе за радио-станице, од тога је 9727 дозвола за фиксне и мобилне системе, 2905 дозвола за радиорелејне и сателитске системе и 370 дозвола за радио-дифузију. У 2008. години престала је да важи 3031 дозвола.
- У сарадњи са Савезом радио-аматера Србије издато је 698 радиоаматерских лиценци и 292 дозволе за радио-станицу.
- Да би се издале све набројане дозволе, обављено је 247 координација фреквенција/локација (109 страних и 138 домаћих), као и око 200 нотификација фреквенција.
- Остварено је дневно праћење емисија у области FM и TV дифузије из КМЦ „Београд“ и „Ниш“, као и периодична мерења на целој територији Републике Србије. Број извештаја о обављеним мерењима, односно број записа у дневницима је 9794. Укупан број приспелих предмета које су обрадили контролори телекомуникација је 985.
- После завршетка Конкурса РРА за доделу дозвола за емитовање радиодифузног програма, од 01.09.2008. стекли су се сви услови за заједничку акцију РРА и РАТЕЛ-а у гашењу нелегалних радиодифузних станица. Укупан број послатих захтева за изјашњење о нелегалном раду био је 307. Број решења која су накнадном интервенцијом уследила био је 105. Од тога, покренуто је 29 прекршајних поступака, а донето је 18 закључака о принудном извршењу.
- Укупно је обављено 7115 техничких прегледа радио-станица.

- У току 2008. године издато је укупно 4804 техничких дозвола-сертификата и сагласности за увоз робе. Од тога, број издатих техничких дозвола-сертификата је 3196, док је издато је 1608 потврда за сагласност за увоз робе.

2. Праћење и анализа телекомуникационог тржишта

У складу са оквирним Планом, РАТЕЛ је у 2008. години посебну пажњу посветио анализи и регулацији телекомуникационог тржишта. Резултат анализе тржишта је објављена публикација:

- Преглед тржишта телекомуникација у Републици Србији за 2007. г.

У циљу препознавања параметара за праћење појединих тржишта у сектору телекомуникација урађена је:

- Анализа финансијских показатеља пословања за водеће операторе у Србији.

Регулисање телекомуникационог тржишта захтева да у случају појаве монопола регулатор обезбеди услове за појаву конкуренције. Уколико то није могуће, неопходно је у оквиру тог дела тржишта препознати оператора са значајним уделом (SMP оператор) и одредити му цене услуга применом трошковног модела. После доношења Платформа за израду Правилника о примени трошковног принципа, као и детаљне анализе сличних правилника који се користе у ЕУ, урађен је и усвојен:

- Правилник о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране телекомуникационих оператора са значајним тржишним уделом, „Службени гласник РС“ број 103/08 од 7.11.2008, ступио на снагу 15.11.2008.

Примена овог Правилника се у овом тренутку односи на тржиште фиксне јавне говорне услуге и услуге КДС-а. Препознајући карактеристичне параметре монополског тржишта, РАТЕЛ је за SMP оператора за јавну говорну услугу прогласио предузеће Телеком Србија АД, а за КДС услугу предузеће Serbia Broadband - Српске кабловске мреже (SBB). РАТЕЛ је, у складу са својом надлежношћу, током 2008. поступао у случају два захтева за променом цена:

- на захтев Телекома Србија АД одобрен је ребаланс тарифа у фиксној телефонији, који се није заснивао на трошковном принципу;
- на захтев SBB-а за промену цене услуга месечног одржавања од 1.12.2008. године, први пут је вршена анализа уз примену трошковног модела.

У наредној години све затражене промене цена услуга које су под контролом РАТЕЛ-а биће вршене искључиво помоћу Правилника о примени трошковног принципа.

Припремљен је Правилник о Фонду за универзални сервис (УС), којим је предложен начин пуњења, као и економски принципи управљања средствима овог Фонда. У 2007. години дефинисана је и усвојена листа основних услуга за УС и прослеђена МТИД.

3. Организација и развој РАТЕЛ-а

У току 2008. године настављено је са редовним активностима, али и са осавремењивањем пословања Агенције. Агенција и даље ради у изнајмљеном простору у пословној згради са седиштем у Вишњићевој 8. Контролно-мерни центри налазе се у објектима у Добановцима и Нишу, за које још није решен власнички статус. Током године извршен је детаљан попис неопходних хитних интервенција, и предузет процес реновирања. Остварена је оптичка веза брзине 2Mb/s са оба КМЦ, и тиме извршено њихово укључивање у мрежу РАТЕЛ-а. За КМЦ је набављена нова, савремена контролно-мерна опрема и возило са интегрисаним мерним уређајима.

Спроведено је 7 конкурса за пријем 13 запослених и 5 приправника. Донета су 362 решења, одлуке, потврде, овлашћења. Од тога, усвојено је 15 општих и 290 појединачних аката. На писарници је евидентирано 14.845 приспелих предмета, а број отпремљених пошиљки кроз писарницу износи 11.106. Обављено је 114 службених путовања у иностранству и 484 у земљи. У току прошле године спроведени су следећи поступци јавних набавки: 135 набавки добара и услуга вредности до 250.000 динара, 31 јавна набавка мале вредности до 2,5 милиона динара и 1 јавна набавка у отвореном поступку, вредности веће од овог износа. Остварена је пословна сарадња са више од 10.000 клијената.

Посебна пажња је посвећена унапређењу постојећих информационо комуникационих система унутар Агенције:

- инсталирана је, конфигурисана и подешена нова рачунарска мрежа Агенције: постигнута је далеко већа сигурност, отпорност на отказ у унутрашњим чворовима мреже, брзина од 1Gbps у целом LAN-у и заштићено је повезивање две одвојене локације на мрежу Агенције.
- креирана је Web апликација за унос упитника о операторима: апликација омогућава сектору за ИКТ да унесе податке са упитника у базу података ради лакшег обављања статистичких анализа и бржег референцирања. <https://app.ratel.rs/upitnici/>
- инсталирана је и постављена процедура за расподелу поште и дефинисана структура електронске архиве. Систем захтева константно праћење и рад на новим могућностима и потребама. <http://documentum.ratel.org.yu/ratel>
- инсталиран је и конфигурисан додатни системски софтвер за прављење сигурносних копија унутар агенције и обавештавање о проблемима у раду EMC Storage система; прецизирана је локална политика прављења сигурносних копија битних података на серверима унутар агенције.
- креирана је Web апликација - база корисника агенције: уведен је јединствени кључ корисника агенције, консолидована база за дозволе за радио-станице применом новоуведеног кључа и написана апликација за преглед и ажурирање корисника. Систем захтева константно праћење, одржавање и рад на новим могућностима и потребама. <https://app.ratel.rs/korisnici>

- успостављен је систем за континуирано праћење стања мрежних уређаја и сервера у Агенцији. <https://graph.ratel.rs>
- пројектован је, развијен и објављен Интернет Регистар Агенције са пратећим системима за ажурирање: написани су и системи за аутоматско и апликације за ручно ажурирање садржаја од стране одговорних у Агенцији. Систем захтева константно праћење, одржавање и рад на новим могућностима и потребама. <http://registar.ratel.rs> и <https://app.ratel.rs/registar-hub>
- постављен је сајт часописа Телекомуникације који омогућава техничку координацију израде електронског часописа Телекомуникације, пријем радова и приступ уредницима. <http://www.telekomunikacije.rs>
- пројектован је и имплементиран систем за аутоматизацију наплата накнада за радио- фреквенције; извршена је консолидација података о дозволама за радио-станице унутар Агенције; имплементиран је систем за праћење процеса наплате накнаде, израчунавање накнада и генерисање докумената. Систем захтева константно праћење, одржавање и рад на новим могућностима и потребама. <https://app.ratel.rs/naknade>
- извршено је повезивање базе предмета са базом дозвола за радио-станице Сектора за радио-комуникације чиме је затворен систем контроле, укључујући и послове техничких прегледа радио-станица, контроле радио-уређаја и мониторинга радио-спектра за праћење емисија легалних и илегалних радио-станица.

У току претходне године Агенција је финансирала усавршавање неколико својих запослених на последипломским и докторским студијама у областима везаним за делатност Агенције. Запослени у Агенцији узели су учешће на више међународних и домаћих конференција.

У току 2008. године, одржане су 23 седнице Управног одбора (УО). За ове седнице је припремљено 357 тачака дневног реда, на којима је донето 20 општих правних аката (правилника, упутстава и друго), као и 405 појединачних правних аката (одлука, решења, закључака и друго).

У циљу доприноса стручном усавршавању јавности РАТЕЛ је у 2008. године издао два броја стручно-научног часописа ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ. Први број је штампан и објављен у априлу, а други у новембру 2008. године. Бесплатно су дистрибуирани у земљи, региону и међународним институцијама, на више од 150 адреса. Аутори радова су еминентни стручњаци из области телекомуникација и информационих технологија, економије и права, из земље и иностранства.

У складу са поштовањем принципа јавности рада и информисања свих учесника на телекомуникационом тржишту, одржане су две редовне конференције за новинаре у просторијама Агенције:

- РАТЕЛ после две и по године, одржана 24.4.2008.

- Преглед тржишта телекомуникација за 2007. годину, одржана 10.9.2008. поводом објављивања РАТЕЛ-ове годишње публикације.

4. Сарадња са другим институцијама и организацијама

У остваривању своје основне улоге, да у оквиру сопствених надлежности створи услове потребне за несметан развој телекомуникационог тржишта у Републици Србији, РАТЕЛ тесно сарађује са надлежним државним и правосудним органима. При реализацији заједничких активности, свака институција делује у оквиру својих надлежности.

Нажалост, у периоду 01.01.-30.06.2008. године, Министарство за телекомуникације и информатичко друштво није поступало у складу са овлашћењима из члана 6. Закона о телекомуникацијама, нити је ефикасно и ажурно поступало у складу са овлашћењима из члана 57. Закона о државној управи („Службени гласник РС“ бр. 79/05 и 101/07). Ово је имало пресудног утицаја на број донетих и објављених општих аката Агенције. Већи број врло важних правилника усвојених од стране УО РАТЕЛ-а, а на које је ово Министарство требало да да мишљење о њиховој усаглашености са Уставом и законима, био је заустављен у процесу оглашавања и спровођења. Реч је следећим правилницима:

- Правилник о условима и поступку издавања одобрења јавном телекомуникационом оператору за повезивање домаће телекомуникационе мреже са телекомуникационом мрежом друге државе,
- Правилник о условима за издавање одобрења за јавне телекомуникационе мреже и садржају одобрења,
- Правилник о условима за пружање услуга преноса говора коришћењем Интернета и садржају одобрења,
- Правилник о општим условима за интерконекцију јавних телекомуникационих мрежа,
- Одлука о висини годишње накнаде за коришћење додељених бројева и адреса из Плана нумерације РС за телекомуникационе мреже,
- Измена Правилника о накнадама за коришћење радио-фреквенција.

Без обзира на чињеницу да је, према Закону о телекомуникацијама, РАТЕЛ искључиво овлашћен да управља нумерацијом, Министарство за телекомуникације и информатичко друштво је захтевало да УО РАТЕЛ-а поништи своје одлуке о додели приступних кодова 066, 068 и 069 мобилним операторима: Телекому, ВИП-у и Теленору. После одбијања УО РАТЕЛ-а да поступи по налогу Министарства, сукоб је кулминирао Решењем Министарства да на 120 дана суспендује УО и преузме вођење Агенције.

На захтев РАТЕЛ-а да Влада РС преиспита ову одлуку Министарства, Влада је на својој седници од 19.06.2008. године донела Решење о укидању решења Министарства („Службени гласник РС“ број 61/2008).

РАТЕЛ

У другој половини 2008. године, по конституисању нове Владе, од формирања Министарства за телекомуникације и информационо друштво (МТИД), успостављена је отворена и непосредна сарадња РАТЕЛ-а и Министарства, тако да се и нормативно-правна активност одвија ефикасно. Сви горе наведени правилници су до краја 2008. године добили потребно мишљење и објављени су у „Службеном гласнику РС“. На тај начин су створени услови за либерализацију великопродаје Интернета. Крајем прошле године, МТИД је усвојило предлог РАТЕЛ-а за Правилник о основним техничким и експлоатационим условима под којима се могу користити CDMA – PAMR радио-станице у фреквенцијском опсегу 411,875-416,050/421,875-426,050 MHz. Тиме су створени услови за почетак процеса примене CDMA технологије. У сарадњи МТИД са стручним службама РАТЕЛ-а сачињени су:

- предлог Правилника за лиценци поступак за доделу лиценци операторима који ће пружати услуге коришћењем FWA у опсегу 3,4-3,6 и 3,6-3,8 GHz и предлог текста лиценце,
- предлог Правилника за лиценци поступак за доделу лиценци операторима који ће пружати услуге коришћењем FWA у опсегу 410-430 MHz, и предлог текста лиценце.

У току 2008. године РАТЕЛ је учествовао у активностима радних тела и комисија која су се бавила следећим темама:

- Национални програм за интеграцију Републике Србије у ЕУ.
- Приступање Републике Србије Светској трговинској организацији.
- Стратегија регулаторне реформе у Републици Србији за период од 2008. до 2011. године.
- Секторски састанци Европска комисија – Република Србија.
- Израда документације за: European Communication Monitoring Report 2-Serbia као и Cullen International.

Динамичан развој информационо-комуникационих технологија, односно услуга и опреме, захтева перманентно увођење нове регулативе. То захтева развијену и непосредну међународну сарадњу са међународним стручним институцијама, као и другим агенцијама у окружењу и са државама ЕУ. У циљу хармонизације регулативе, техничких прописа, стандарда и сертификата, као и увођења позитивне праксе која се примењује у ЕУ стручњаци РАТЕЛ-а су узели активно учешће у раду на састанцима међународних организација ITU, CEPT, ETSI:

- Састанак CEPT групе ECC TG4 (CEPT ECC група за дигиталну дивиденду), Лисабон (Португалија), 05. - 08. фебруар 2008. године
- Састанак CEPT групе WG FM (CEPT група за управљање фреквенцијским спектром), Атина (Грчка), 11.-15. фебруар 2008. године,
- Састанак ITU група: SG2, SG3, SG12, SG15, Женева, Швајцарска,
- Састанак CEPT радне група за нумерацију - WG NNA-Working Group Numbering, Naming and Addressing, Париз, Француска,
- Састанак радне групе WG 5C ITU, Женева, 11. - 14. фебруар 2008. године,

- Састанак СЕРТ групе WG FM (СЕРТ група за управљање фреквенцијским спектром), Брисел (Белгија), 18.-24. мај 2008. године,
- Састанак Студијске групе 6 и први састанак Заједничке таск групе 5-6 (JTG 5-6) држава чланица Међународне уније за телекомуникације, Женева (Швајцарска), 26. мај – 03. јун 2008. године,
- 20. састанак ЕСС, Кристиансанду (Норвешка), 23. - 27. јун 2008. године,
- 51. састанак радне групе СЕРТ WGSE у Виљнусу (Литванија), 08. - 12. септембар 2008. године
- Учешће на састанку СЕРТ групе WG FM (СЕРТ група за управљање фреквенцијским спектром) , Баку (Азербејџан), 22. - 26. септембар 2008. године
- Учешће на састанку Студијске групе 6 и другом састанку Заједничке Таск групе 5-6, JTG 5-6, држава чланица Међународне уније за телекомуникације, Женева (Швајцарска), 03. - 10. новембар 2008. године
- Студијска група 1 ITU-а, као и радна група WG RA и пројектни тимови PT RA1 и PT FM22 СЕРТ-а.
- студијске групе Међународне Уније за телекомуникације: SG17, ITU радионица (Скопље, Македонија) и WiMAX Broadband Wireless Access Solution, ITU радионица (Ланион, Француска): From Speech to Audio: bandwidth extension, binaural perception, SG5, SG4, SG15, SG13, ITU радионица VoIP и Светска конференција о стандардизацији у телекомуникацијама,
- Европски институт за стандардизацију ETSI: Скупштина Института, ЕЕ група о алтернативним изворима енергије у телекомуникацијама,
- Састанак Студијске Групе 3: ITU-T-Tariff and accounting principles including related telecommunication economic and policy issues, Женева.

У свом раду РАТЕЛ остварује сарадњу са свим учесницима на тржишту телекомуникација: операторима, провајдерима, дистрибутерима, производним организацијама, научним и образовним институцијама и корисничким удружењима.

У том циљу Стручни савет РАТЕЛ-а је у 2008. години одржао 3 седнице, односно отворена радна скупа. На њима су разматрана питања везана за развој телекомуникација у РС:

- Преглед телекомуникационог тржишта Републике Србије за 2007. годину.
- Оквирни план рада РАТЕЛ-а за 2008. годину.
- осврт на Стратегију развоја широкопојасних телекомуникација у Војводини.
- формирање стручних тимова ради давања мишљења о актуелним проблемима регулативе у области телекомуникација: смернице за Стратегију развоја широкопојасних система у Републици Србији, Стратегију развоја дигиталне радио-дифузије у Републици Србији и Закон о електронским комуникацијама, питање измена и допуна Плана намене радиофреквенцијских опсега, питање преносивости бројева у мобилним мрежама (технички предуслови и економска оправданост), питање преселекције оператора (технички предуслови и економска оправданост), питање отварања локалне петље (технички

предуслови и економска оправданост), као и утврђивање испуњености лиценце од стране мобилних оператора уз дефинисање начина верификације.

- разматрање нацрта Акционог плана за реализацију Стратегије развоја телекомуникација у Републици Србији у периоду од 2006-2010.

Одржавање сталног контакта са свим учесницима на тржишту реализовано је званичним институционалним учешћем РАТЕЛ-а на скуповима и округлим столовима:

- у оквиру петнаестог Фестивала информатичких достигнућа – ИНФОФЕСТ 2008, одржаног у Будви од 29. до 30. септембра 2008. године, изложена је презентација: Сектор телекомуникација у Републици Србији – на путу ка либерализацији,
- на Шестом регионалном сусрету радиодифузних организација, одржаном 30.5.2008. у Београду, изложена је презентација: Преглед сектора телекомуникација у Републици Србији за 2007. годину,
- у оквиру скупа ICT Форум 2008, одржаног почетком новембра у Нишу, изложена је презентација: Регулација телекомуникационог тржишта у Србији,
- на Телекомуникационом форуму ТЕЛФОР 2008, одржаном од 25. до 27. новембра 2008. у Центру Сава, РАТЕЛ је учествовао:
 - промоцијом другог броја часописа ТЕЛЕКОМУНИКЦИЈЕ,
 - учешћем појединих колега и колегиница у програму ауторских секција,,
- на скупу Заједно за е-управу у Србији, одржаном 15.1.2008. у Новом Саду, приказана је презентација: Телекомуникације и информационо друштво у Србији,
- презентација: Тржиште мобилне телефоније у Републици Србији одржана је на конференцији посвећеној бежичним технологијама „MOBILE FEST 2008“, 27. маја 2008. године,
- округли сто са међународним учешћем, на тему Интерконекција - регулаторни изазови и искуства, у оквиру XXVI Симпозијума о новим технологијама у поштанском и телекомуникационом саобраћају - ПостТел 2008, одржаног на Саобраћајном факултету у Београду 16. и 17. децембра 2008.
- учествовање на већем броју округлих столова по позиву,
- Презентација о РАТЕЛ-у на 48. међународном сусрету студената електротехнике „ЕЛЕКТРИЈАДА 2008“ у Теслићу, Босна и Херцеговина, 24.05.2008. године.

Запослени у Агенцији узели су учешће на неколико међународних и домаћих конференција:

- Семинар о дигиталним терестричким, аудио, мултимедијалним радиодифузним системима DVB-T, DVB-H, T-DAB, DRM, у организацији ITU, Одеса (Украјина), 23.-25. јун 2008. године,
- Међународни симпозијум о телекомуникацијама, VITEL 2008, Блед (Словенија), 21-22. април 2008. године,
- Светски семинар о радио-комуникацијама (WRS-08) Међународне уније за телекомуникације - Бироа за радио-комуникације, ITU-R, Женева (Швајцарска), 08.-12. децембар 2008. године,

- Стручно усавршавање и присуство саветовањима и семинарима на тему правне регулативе у области телекомуникација и права конкуренције
- INFOFEST 2008,
- Копаоничка школа природног права,
- Будвански правнички дани,
- Конференција о регулисању слободе изражавања на Интернету.

РАТЕЛ сарађује са регулаторним телима у окружењу. У току прошле године обављени су непосредни сусрети и размена искустава стручњака са Регулаторном агенцијом из Аустрије, Агенцијом за пошту и електроничке комуникације из Хрватске, Агенцијом за електронске комуникације и поштанску дјелатност из Црне Горе, Регулаторним телом за телекомуникације из БИХ, Регулаторном агенцијом из Грчке, као и Регулаторним телом Македоније.

Београд, 27. март 2009. године

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Проф. др Јован Радуновић

РАТЕЛ

Прилози:

- Прилог 1: Преглед тржишта телекомуникација у Републици Србији у 2007. години.
- Прилог 2: Упоредни приказ броја корисника.
- Прилог 3: Списак опшних аката.
- Прилог 4: Оквирни план рада за 2009. годину.
- Прилог 5: Извештај о финансијском пословању за 2008. годину.
- Прилог 6: Извештај овлашћеног ревизора.